

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

О.Є. Власова

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„Облік цінних паперів”**

**(для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форми навчання
спеціальності 7.050100 - «Облік і аудит»)**

Харків – ХНАМГ – 2009

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Облік цінних паперів» для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форми навчання спеціальності 7.050100 «Облік і аудит» / Укл.: О.Є. Власова– Харків: ХНАМГ, 2009. – 16 с.

Укладач: О.Є. Власова

Програми побудовані за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: доц., к.е.н. М.Ю. Карпушенко

Рекомендовано кафедрою обліку і аудиту (протокол № 1 від 29.08.08 р.)

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	7
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	8
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи.....	9
2.2. Зміст дисципліни.....	10
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	14
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення.....	15

ВСТУП

Дисципліна «Облік цінних паперів» за освітньо-професійною програмою має статус варіативної компоненти.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

– СВО ХНАМГ Освітньо-професійна програма (варіативна компонента) спеціаліста спеціальності 7.050100 – «Облік і аудит», 2004.

– СВО ХНАМГ Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста спеціальності 7.050100 – «Облік і аудит», 2004.

– СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки спеціаліста спеціальності 7.050100 – «Облік і аудит» (денна форма навчання), Харків, 2006.

– СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки спеціаліста спеціальності 7.050100 – «Облік і аудит» (заочна форма навчання), Харків, 2006.

Програма ухвалена кафедрою " Облік і аудит" (протокол № 1 від 28.08.2009 та Вченою радою факультету економіки і підприємництва (протокол № _____ від _____ 2009 р.)

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни: оволодіння знаннями щодо організації фінансового та податкового обліку цінних паперів, які є специфічним видом активів (майна) підприємства та які обертаються на фондовому ринку.

1.1.2. Предмет вивчення у дисципліні: технологія обліку сегмента фінансового ринку як багатофункціональної системи, фінансових послуг, суб'єктів та функції фінансового ринку

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Макроекономіка	Податковий облік і звітність
Мікроекономіка	Аудит фінансової звітності
Бухгалтерський облік	
Фінансовий облік 1	
Фінансовий облік 2	
Економіка підприємства	
Оподаткування підприємств	
Фінанси підприємств	

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль Облік цінних паперів

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Загальна економіко-правова характеристика фондового ринку.

Акції підприємства та умови їх випуску

1. Місце цінних паперів в діяльності господарюючих суб'єктів.

2. Загальні принципи фінансового та податкового обліку акцій господарських товариств.

ЗМ 2. Облігації підприємства та їх облік. Обіг векселів, а також особливості організації фінансового обліку інших видів цінних паперів на підприємствах України.

3. Особливості обліку облігацій.
4. Облік цінних паперів інститутів спільного інвестуванні (ІСІ).
5. Облік у власників іпотечних цінних паперів (іпотечних облігацій та іпотечних сертифікатів).
6. Особливості обліку фінансових інструментів.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівням сформованості та знання)	Типові задачі діяльності у яких використовуються вміння та знання	Виробничі та соціальні функції до яких відносяться типові задачі діяльності
Визначити нормативно-законодавчі умови випуску та обігу цінних паперів. Розуміти вимоги випуску акцій підприємства, їх забезпечення, вторинного випуску та виплати дивідендів. Облікувати викуп та обмін на інші цінні папери.	ПФ.ЗР.18	Науково-дослідна
Визначити вимоги випуску облігацій. Розуміти умови випуску облігацій з дисконтом або з премією. Розрахувати ефективну ставку відсотку для різних умов емісії.	ПФ.ЗП.19	Облікова
Здійснювати облік придбання векселів, їх види та особливості обігу. Облікувати видачу векселів в обмін на товари та послуги	ПФ.ЗР.20	Облікова

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок" від 23.02.2006 р. № 3480-IV
2. Закон України "Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні" від 10.12.1997 р. № 710/97-ВР
3. Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30.10.1996 р. № 448/96-ВР
4. Цивільний кодекс України
5. Господарський Кодекс України
6. Гольцберг М.А. Акционерные общества. Фондовая биржа. Операции с ценными бумагами. –К.:Текст, 1992.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 "Фінансові інвестиції", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 р. № 91
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 "Фінансові інструменти", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559
9. Указ Президента України "Про деякі заходи щодо дорегулювання підприємницької діяльності" від 23.07.1998 р. № 817/98
10. Алексеев М.Ю. Рынок ценных бумаг.-М.: Финансы и статистика, 1992г.
11. Облигации предприятий. Спецвыпуск №5(77).-Харьков. «Фактор», 2003
12. Ценные бумаги (Спецвыпуск) Газета "Бухгалтерия" № 26 от 2006 г.
13. Бороздин П.Ю. Ценные бумаги и фондовый рынок.-М.:УОП ИЛА РАН, 1994.
14. Векселя в Украине. „Все бухгалтерском учете” №109(777). Киев. 25 ноября 2002.
15. Власова О.Є. Конспект лекцій з дисципліни «Облік цінних паперів» (для студентів 5 курсу денної і заочної форм навчання студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»).
16. Місюров А.В. Методичні вказівки до вивчення, самостійної роботи та практичних занять з дисципліни "Облік цінних паперів" і завдання до

виконання контрольної роботи (для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 7.050106 "Облік і аудит")

Ресурси мережі Internet

Назва видання	Адреса в Інтернеті
Сервер Верховної Ради України	www.rada.gov.ua
Ліга Бізнес-Інформ	www.liga.net
Нормативні акти України	www.nau.kiev.ua
Податки та бухгалтерський облік	basa.tav.kharkov.ua
Право. Україна	www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html
Українське право	www.ukrpravo.com
Сервер CAP/ CIPA	www.capcipa.biz

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни

«Облік цінних паперів»

Мета вивчення дисципліни: оволодіння знаннями щодо організації фінансового обліку цінних паперів, які є специфічним видом активів (майна) підприємства та які обертаються на фондовому ринку. Предмет вивчення: технологія обліку сегмента фінансового ринку як багатофункціональної системи, фінансових послуг, суб'єктів та функції фінансового ринку. Змістові модулі (ЗМ): ЗМ 1. Загальна економіко-правова характеристика фондового ринку. Акції підприємства та умови їх випуску; ЗМ 2. Облігації підприємства та їх облік. Обіг векселів, а також особливості організації фінансового обліку інших видів цінних паперів на підприємствах України.

Аннотация программы учебной дисциплины

«Учет ценных бумаг»

Цель изучения дисциплины: овладение знаниями относительно организации финансового учета ценных бумаг, которые являются специфическим видом активов (имущества) предприятия и которые обращаются на фондовом рынке. Предмет изучения: технология учета сегмента финансового рынка как многофункциональной системы, финансовых услуг, субъектов и функции финансового рынка. Смысловые модули (СМ): СМ 1.

Общая экономико-правовая характеристика фондового рынка. Акции предприятия и условия их выпуска. СМ 2. Облигации предприятия и их учет. Обращение векселей, а также особенности организации финансового учета других видов ценных бумаг, на предприятиях Украины.

Annotation program academic discipline

«Account securities»

Purpose of study of discipline: capture knowledges in relation to organization of financial account of securities which are the specific type of assets (property) of enterprise and which apply at the fund market. Article of study: technology of account of segment of financial market as a multifunction system, financial services, subjects and function of financial market. Semantic modules (SM): SM 1. General economic and legal description of fund market. Actions of enterprise and condition of their issue; SM 2. Bonds of enterprise and their account. Appeal of bills of exchange, and also features of organization of financial account of other types of securities, on the enterprises of Ukraine.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/ /годин	Семестр (и)	Години								Екзамен (семестр)	ПМК (залік) (семестр)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр.роб	КП/КР	РГР		
7.050100 «Облік і аудит» (денна)	2,0 / 72	1 (9)	24	12	12	–	48	–	–			1 (9)
7.050106 «Облік і аудит» (заочна)	2 / 72	10	10	6	4		62		10			10

2.2. Зміст дисципліни

Модуль Облік цінних паперів:

Денна форма навчання

2,0 кредити / 72,0 годин

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Загальна економіко-правова характеристика фондового ринку.

Акції підприємства та умови їх випуску ***(1,0 / 36,0)***

1. Місце цінних паперів в діяльності господарюючих суб'єктів.
2. Загальні принципи фінансового та податкового обліку акцій господарських товариств.

ЗМ 2. Облігації підприємства та їх облік. Обіг векселів, а також особливості організації фінансового обліку інших видів цінних паперів на підприємствах України. ***(1,0 / 36,0)***

3. Особливості обліку облігацій.
4. Облік цінних паперів інститутів спільного інвестуванні (ICI).
5. Облік у власників іпотечних цінних паперів (іпотечних облігацій та іпотечних сертифікатів).
6. Особливості обліку фінансових інструментів.

Заочна форма навчання

2,0 кредити / 72,0 годин

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Загальна економіко-правова характеристика фондового ринку.

Акції підприємства та умови їх випуску ***(1,0 / 36,0)***

1. Місце цінних паперів в діяльності господарюючих суб'єктів.
2. Загальні принципи фінансового та податкового обліку акцій господарських товариств.

ЗМ 2. Облігації підприємства та їх облік. Обіг векселів, а також особливості організації фінансового обліку інших видів цінних паперів на підприємствах України. (1,0 / 36,-)

3. Особливості обліку облігацій.
4. Облік цінних паперів інститутів спільного інвестуванні (ICI).
5. Облік у власників іпотечних цінних паперів (іпотечних облігацій та іпотечних сертифікатів).
6. Особливості обліку фінансових інструментів.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Форми навчання	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
			Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Модуль. «Облік цінних паперів»	денна	2,0 / 72	12	12	–	48
	заочна	2,0 / 72	6	4		62
ЗМ 1 Загальна економіко-правова характеристика фондового ринку. Акції підприємства та умови їх випуску	денна	1,0 / 36,0	4	4		28
	заочна	1,0 / 36,0	2	2		32
ЗМ 2 Облігації підприємства та їх облік. Обіг векселів, а також особливості організації фінансового обліку інших видів цінних паперів на підприємствах України	денна	1,0 / 36,0	8	8		20
	заочна	1,0 / 36,0	4	2		30

2.2.2 Лекційний курс

Зміст	Кількість годин	
	7.050100 ОіА	
	денне навчання	заочне навчання
<i>ЗМ 1. Загальна економіко-правова характеристика фондового ринку. Акції підприємства та умови їх випуску</i>	4	2
Тема 1. Місце цінних паперів в діяльності господарюючих суб'єктів.	2	1
Тема 2. Загальні принципи фінансового та податкового обліку акцій господарських товариств.	2	1
<i>ЗМ 2. Облігації підприємства та їх облік. Обіг векселів, а також особливості організації фінансового обліку інших видів цінних паперів на підприємствах України.</i>	8	4
Тема 3. Особливості обліку облігацій.	2	2
Тема 4. Облік цінних паперів інститутів спільного інвестуванні (ICI).	2	2
Тема 5. Облік у власників іпотечних цінних паперів (іпотечних облігацій та іпотечних сертифікатів).	2	
Тема 6. Особливості обліку фінансових інструментів.	2	
Разом	12	6

2.2.3. Практичні заняття

Зміст	Кількість годин	
	7.050100 ОіА	
	денне навчання	заочне навчання
<i>ЗМ 1. Загальна економіко-правова характеристика фондового ринку. Акції підприємства та умови їх випуску</i>	4	2
Тема 1. Місце цінних паперів в діяльності господарюючих суб'єктів.	2	1
Тема 2. Загальні принципи фінансового та податкового обліку акцій господарських товариств.	2	1
<i>ЗМ 2. Облігації підприємства та їх облік. Обіг векселів, а також особливості організації фінансового обліку інших видів цінних паперів на підприємствах України.</i>	8	2
Тема 3. Особливості обліку облігацій.	2	1
Тема 4. Облік цінних паперів інститутів спільного інвестуванні (ICI).	2	1
Тема 5. Облік у власників іпотечних цінних паперів (іпотечних облігацій та іпотечних сертифікатів).	2	
Тема 6. Особливості обліку фінансових інструментів.	2	
Разом	12	4

2.2.4. Індивідуальні завдання.

Навчальним планом з курсу «Облік цінних паперів» індивідуальна розрахунково-графічна робота (ІРГР) не передбачена.

Студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу згідно з Методичні вказівки до вивчення, самостійної роботи та практичних занять з дисципліни "Облік цінних паперів" і завдання до виконання контрольної роботи Х.: ХНАМГ, 2006. Обсяг – 10 годин.

2.2.5. Самостійна навчальна робота студента

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння матеріалом дисципліни, засвоєння необхідних умінь і навичок у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Під час такої роботи використовується навчальна, спеціальна література, а також тексти лекцій. Специфічною формою самостійної роботи є виконання індивідуальних завдань у вигляді розв'язування задач, аналізу ситуацій, написання рефератів.

Розподіл часу самостійної роботи

Зміст	Кількість годин	
	7.050100 ОіА	
	денне навчання	заочне навчання
<i>ЗМ 1. Загальна економіко-правова характеристика фондового ринку. Акції підприємства та умови їх випуску</i>	28	32
Тема 1. Місце цінних паперів в діяльності господарюючих суб'єктів.	14	16
Тема 2. Загальні принципи фінансового та податкового обліку акцій господарських товариств.	14	16
<i>ЗМ 2. Облігації підприємства та їх облік. Обіг векселів, а також особливості організації фінансового обліку інших видів цінних паперів на підприємствах України.</i>	20	30
Тема 3. Особливості обліку облігацій.	5	5
Тема 4. Облік цінних паперів інститутів спільного інвестування (ІСІ).	5	5
Тема 5. Облік у власників іпотечних цінних паперів (іпотечних облігацій та іпотечних сертифікатів).	5	5
Тема 6. Особливості обліку фінансових інструментів.	5	15
Разом	48	62

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Денна форма навчання

	Види та засоби контролю	Розподіл балів, %
	Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.	Тестовий контроль №1 та розгляд задач та практичних ситуацій	30
ЗМ 2.	Контрольна робота та підготовка доповідей за запропонованими темами	30
	Підсумковий контроль з МОДУЛЮ	
	ПМК (письмовий)	40
	Всього за модулем	100%

Критерії підсумкової оцінки при підсумковому модульному контролі

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
більше 90-100 включно	Відмінно	A
більше 80-90 включно	Добре	B
більше 70-80 включно		C
більше 60-70 включно	Задовільно	D
більше 50-60 включно		E
більше 25-50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Заочна форма навчання

Види та засоби контролю	Розподіл балів, %
Контрольна робота	20
Залік (тестування)	80
Разом за модулем	100 %

2.4 Інформаційно-методичне забезпечення

	Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосо- вується
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)		
1.1	Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок" від 23.02.2006 р. № 3480-IV	1 - 2
1.2	Закон України "Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні" від 10.12.1997 р. № 710/97-ВР	1 - 2
1.3.	Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30.10.1996 р. № 448/96-ВР	1 - 2
1.4	Цивільний кодекс України	1 - 2
1.5	Господарський Кодекс України	1 - 2
1.6	Гольцберг М.А. Акционерные общества. Фондовая биржа. Операции с ценными бумагами. –К.:Текст, 1992.	1 - 2
1.7	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 "Фінансові інвестиції", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000 р. № 91	1 - 2
1.8	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 "Фінансові інструменти", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559	2
1.9	Указ Президента України "Про деякі заходи щодо дорегулювання підприємницької діяльності" від 23.07.1998 р. № 817/98	1 - 2
1.10	Алексеев М.Ю. Рынок ценных бумаг.-М.: Финансы и статистика, 1992 г.	1 - 2
1.11	Облигации предприятий. Спецвыпуск №5(77).-Харьков. «Фактор», 2003	2
1.12	Ценные бумаги (Спецвыпуск) Газета "Бухгалтерия" № 26 от 2006 г.	1-2
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)		
2.1	Кокшарова С.М. Податки в Україні. Учбов. посібник . – 2004 р. – СІРА – електронний посібник (www.sarcpira.biz)	2
2.2	Бороздин П.Ю. Ценные бумаги и фондовый рынок.-М.:УОП ИЛА РАН, 1994	1
2.3	Векселя в Украине. „Все бухгалтерском учете” №109 (777). Киев. 25 ноября 2002.	2
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)		
3.1	Конспект лекцій з дисципліни «Облік цінних паперів» (для студентів 5 курсу денної і заочної форм навчання студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»).	1 - 2
3.2	Місюров А.В. Методичні вказівки до вивчення, самостійної роботи та практичних занять з дисципліни "Облік цінних паперів" і завдання до виконання контрольної роботи (для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 7.050106 "Облік і аудит")	1 - 2

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Облік цінних паперів» для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форми навчання спеціальності 7.050100 «Облік і аудит»

Укладач: Олена Євгенівна Власова

План 2009, поз. 528Р

Підп. до друку 13.11.2009
Друк на ризографі.
Замовл. № 5263

Формат 60x84 1/16
Умовн.-друк. арк.0,6
Тираж 10 прим.

Папір офісний
Обл.-вид. арк.0,9

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12
Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, вул. Революції, 12